h

Silkeborg Lærerforenings Budgetinformation 2021

Indledning

Som led i budgetdebatten udsender Silkeborg Lærerforening igen i år en Budgetinformation i forbindelse med behandlingen af Silkeborg Kommunes budget 2021.

Normalt holder Silkeborg Lærerforenings budgetinformation inden for eget budgetområde. Men udsendelsen af spareforslagene over en firårig periode i reduktionskataloget aftvinger os en kommentar på vegne af alle serviceområder i kommunen. Silkeborg kommunes visioner og servicemål løses ikke med besparelser. Vi spørger:

Hvorfor arbejdes der ikke med at hæve skatten?

Tallene i Silkeborg Lærerforenings Budgetinformation tager udgangspunkt i det foreslåede budget for 2021 og i de planlægningstal, som Silkeborg Kommunes skoleafdeling hvert år udsender som sine budgetforudsætninger for bevilling 41 – skoleområdet.
Vi har udarbejdet analysen på bagkant af forårets nødundervisning. Derfor medsender vi konklusionerne af lærerenes erfaringer fra en anderledes undervisningssituation.

Silkeborg Lærerforening er klar over, at tallene i budgettet og budgetforudsætningerne kan ændre sig gennem politikernes behandling af budgettet i løbet af efteråret.

Vi vil gerne sige tak til skoleafdelingen for et godt og konstruktivt samarbejde.

Vi opfordrer til, at alle omkring skolen deltager i debatten om skolernes budget i Silkeborg Kommune.

Indhold

Indledning	1
Forliget fra 2017	2
Budgetsituationen på skoleområdet	6
PPL og LFSI	7
Konklusion	9
Corona-erfaringer	11

Forliget fra 2017

Skoleområdet har siden 2017 været politisk prioriteret. Det er vi som lærerforening meget glade for, og vi ser det som en afgørende forudsætning for, at skolevæsenet kan hænge sammen i en tid, hvor antallet af elever er faldende, og hvor skolerne af denne grund får en mindre tildeling trods behov for stigende antal klasser. Folkeskolen havde i 2020 færre penge i budgettet end i 2019 på trods af den ekstra tildeling.

I budgetforudsætningerne er der beskrevet de beløb, der er og vil blive tilført på baggrund af aftalen
2019: 20 mio.
2020: 30 mio.
2021: 45.357 mio.
2022: 60,375 mio.

Det giver en samlet forøgelse i 2022 på godt 60 mio. kr. Det sætter lærerne i Silkeborg stor pris på. Det samme har skolebestyrelserne tilkendegivet.
Målet var og er at bringe tildelingen pr elev op på landsgennemsnittet. Det er et ambitiøst og vigtigt ønske, der i 2019 inspirerede lærere, skoleledere og skolebestyrelser til at formulere en række ønsker for fremtidige indsatser i skolen:

- Støtte til børn med særlige behov og faglige udfordringer
- Lavere undervisningstimetal
- Flere uddannede sammen i klasseværelset
- Efter-/videreuddannelse
- Decentral prioritering af ressourcerne

Men der er fortsat økonomiske udfordringer på den enkelte skole. Tildelingen sker på baggrund af faktortal og de reelle elevtal. Dvs. at nok tilføres skolerne flere penge, men som det fremgår af tabel 1, opleves der faldende elevtal samtidig med et stigende antal klasser. Færre elever giver således ikke færre opgaver. Elevtallet er faldet med 627 elever fra 2016 til 2020, mens antallet af klasser er steget med 58. At der samlet set tilføres flere penge udfordres af denne udvikling.

Tabel 1

	2016	2017	2018	2019	2020
Antal klasser	464	477	476	503	522
Klassekvotient	22,5	21,8	21,6	19,9	18,8
Samlet elevtal	10.440	10.398	10.281	10.009	9.813

Faldende elevtal og stigende antal klasser udfordrer skolernes økonomi
Kilde: Social- og Indenrigsministeriet d. 13. august 2020

Halvdelen af kommunens skoler er udfordret på tildelingsmodellen. For at kunne leve op til kravet med 8 % frie timer, skal 13 skoler i foråret og 12 skoler i efteråret have tilført ekstra ressourcer, der findes via en omfordeling mellem alle skoler. I tabel 2 ses fordelingsprincippet til skolen og de tre faser i skolen.
Alle skoler skal have minimum 8 % frie timer til vikardækning, holddeling, to-lærertimer, supplerende undervisning mm.
Skoler med uhensigtsmæssige elevtal er i bekneb med selvstændigt at kunne oppebære tilstrækkeligt antal frie timer, hvorfor prioriteringer af folkeskolen stadig er nødvendig.

Faktortal

Tabel 2	**Tildeling til normalundervisning fra 2020 til 2021**		
Årgang	**Tildelingsmodel**		**Øvrig tildeling**
	Faktortal for tildeling pr. elev i timer i de forskellige faser		**Faktortal i kr.**
Årlig grundtildeling til den enkelte skole	**2020**	**2021**	**Grundtildeling: 293.279 kr. svarende til helårlig 0,553 stilling.**
Kompensation til frie timer*			
Bh. klassen	46,43	46,27	
Fase 1: 1. til 3. årgang	46,43	46,27	**Alle skoler skal have minimum 8 % frie timer**
Fase 2: 4. til 6. årgang	54,43	54,24	
Fase 3: 7. til 9. årgang	57,57	57,68	

***Kompensation til frie timer er dannet ved omfordeling af ressourcerne mellem skolerne**

Tabel 3	**Omfordeling i 2021**	
Budget 2021	**Omfordelt beløb mellem skolerne**	**Antal skoler tildelt ekstra frie timer**
7/12 2021	7.348.000	13
5/12 2021	5.506.000	12
I alt	12.855.000	

Konsekvenserne af tildelingsmodellen.

Faktortallene er ændret ganske lidt fra 2020 til 2021, og serviceniveauet fremstår af den grund uændret. Men konsekvenser af færre elever i flere klasser eller uforudsete udgifter til fx specialundervisning vil hurtigt kunne presse den økonomiske tildeling. Skoler med ringe økonomi reddes i dette tilfælde af LFSI-midler og de omfordelte ressourcer til kompensation for manglende frie timer. Disse midler skal øge det decentrale råderum, men tjener nu til, at skolerne kan holde sig inden for lovgivningen.
De frie midler skal dække vikardækning, to-lærertimer, holddeling og supplerende undervisning.

Budgettet er meget stramt på de fleste skoler.

Udgifter til folkeskolen pr. elev (Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriets kommunale nøgletal)

Tabel 4		
Udg. til folkeskolen (netto) pr. elev		
Kommune	**2019**	**2020**
Samsø	109.773	109.906
Lemvig	80.187	81.798
Struer	78.777	77.536
Norddjurs	75.283	75.863
Ringkøbing-Skjern	71.288	74.149
Aarhus	70.481	73.896
Herning	65.548	73.503
Hedensted	71.286	73.314
Ikast-Brande	70.722	70.487
Syddjurs	72.271	69.719
Odder	69.839	69.568
Favrskov	67.021	68.748
Viborg	69.046	67.136
Randers	67.174	66.818
Horsens	65.526	66.582
Silkeborg	**65.213**	**66.535**
Holstebro	62.834	65.842
Skanderborg	63.106	63.985
Skive	62.983	62.106
Gennemsnit region	68.342	70.010
Gennemsnit nationalt	**70.430**	**72.317**

Tabel 5	
Beløb Silkeborg Kommune skal tilføre for at komme på samme niveau	
Kommune	**Mio. kr.**
Samsø	426,2
Lemvig	150
Struer	108,1
Norddjurs	91,6
Ringkøbing-Skjern	74,8
Aarhus	72,3
Herning	68,4
Hedensted	66,6
Ikast-Brande	38,8
Syddjurs	31,2
Odder	29,8
Favrskov	21,7
Viborg	5,9
Randers	2,7
Horsens	0,4
Silkeborg	**0**
Holstebro	-6,9
Skanderborg	-25,1
Skive	-43,6
Gennemsnit region	34,1
Gennemsnit nationalt	56,8

Tabel 6	
Udvikling 2017 – 2020 i udgifter pr. elev korregeret for pris- og lønstigninger	
Kommune	**Udvikling i kr.**
Samsø	18.471
Lemvig	4.511
Struer	3.044
Favrskov	2.992
Herning	2.755
Odder	1.604
Silkeborg	**722**
Ringkøbing-Skjern	525
Aarhus	370
Skanderborg	-115
Skive	-362
Hedensted	-929
Viborg	-956
Horsens	-1.080
Holstebro	-1.916
Syddjurs	-2.810
Randers	-2.938
Ikast-Brande	-3.879
Norddjurs	-4.056
Gennemsnit region	-160
Gennemsnit nationalt	**-174**

Kommentarer

Tabel 4*:* Tallene for 2019 er regnskabstal og for 2020 budgettal.

Tabel 5: Det beløb, der skal tilføres normalundervisningen for at nå et tilsvarende udgiftsniveau.

Tabel 6**:** Nettobeløb pr. elev der er tilført normalundervisningen set i forhold til 2017, når der er korrigeret for pris- og lønfremskrivninger.

Vi konstaterer:

Tabel 4:

Silkeborg Kommune ligger fjerdenederst i regionen i tildeling pr elev. I konstitueringsaftalen efter kommunalvalget i 2017 fremgik det, at tildelingen pr. elev skal op på landsgennemsnittet. Vi nærmer os afslutningen på valgperioden. I regnskabet for 2019 konstaterer Silkeborg Lærerforening, at der fortsat er et gab mellem det kommunale niveaus 65.213,- pr elev til det nationale niveaus 70.430,-. En forskel der udgør 5.217,-

For budgettallene i 2020 gælder det, at der i Silkeborg tildeles 66.535 kr. pr elev og nationalt budgetteres med 72.317 kr. pr elev. Forskellen udgør 5.782 kr.

Tabel 5:

Tabellen viser, hvor mange penge, der samlet skal tilføres for at komme op på niveau med nabokommuner og det nationale niveau. Byrådet skal finde 56,8 mio. kr. yderligere for at komme på det nationale niveau.

Tabel 6:

Byrådets prioritering af folkeskolen i konstitueringsaftalen virker. Der bliver tilført flere midler pr. elev. Vi konstaterer, at der i perioden fra 2017-2020 er tilført 722 kr. mere pr elev, når der korrigeres for pris- og lønstigninger. I samme periode er der regionalt og nationalt sket et gennemsnitligt fald i udgifterne pr. elev. Silkeborg Kommune går således imod strømmen og opprioriterer skoleområdet.

Budgetsituationen på skoleområdet

Dette års budgetsituationen efterlader os med en del åbne spørgsmål.

- Der er besluttet en reduktion på takster til specialområdet på 2 mio. Hvordan skal de penge findes?
- Hvordan vil man konkret spare 2,4 mio. på PPL, som undergår en stor strukturel ændring?
- Hvilke centrale konti i skoleafdelingen skal der spares 1 mio. på?

Sideløbende med budgetforudsætningerne har Silkeborg Kommune arbejdet med et reduktionskatalog, der skal reducere kommunens samlede udgiftsramme. Det giver en række ubekendte.
Vi ved også, at der pågår en proces med at føre flere centrale midler ud lokalt på de enkelte skoler gennem **L**okale **F**leksible **S**pecialiserede **I**ndsatser (LFSI), hvor "mellemformer" bliver svaret på nogle af de udfordringer, skolerne har med at møde eleverne med det rette undervisningstilbud. De centrale midler, der tilføres skolen findes delvist i PPL og delvist via administrationen

Samlet giver det et mudret billede af den enkelte skoles økonomiske ramme.
Færre elever fordelt i flere klasser skjuler noget af den tilførsel, der lægges op til.

For at finde midler til LFSI er der en besparelse på 2,4 mio. på PPL.

Det giver os en tosidet bekymring. Dels risikerer PPL-midlerne blot at lukke huller på skolerne uden at give skolen flere lærerkræfter - dels vil det utvivlsomt udhule PPLs organisation. Der er brug for et stærkt PPL, der understøtter skolernes og elevernes behov. Et udhulet PPL, hvor der ikke er defineret, hvilke opgaver, der ikke skal løses, risikerer at flytte flere opgaver ud på den enkelte skole. Og for PPL gælder det, at de er i startfasen af en omorganisering, hvor der skal indarbejdes andre arbejdsgange. Besparelser i denne fase øger sårbarheden.
Vi risikerer, at det samlede skolevæsen i sidste ende taber på dette..

PPL og LFSI

Silkeborg Kommune har valgt at ændre strukturen, hvor PPR og PUS er blevet samlet i sektionen PPL, som skal understøtte skoler og dagtilbud i at realisere Dagtilbudsloven, Folkeskoleloven, Folkeskolens Formål og bekendtgørelser omkring Pædagogisk Psykologisk Rådgivning gennem support til ledelser og fagprofessionelle.
Der skal i samme omgang spares 2,4 mio. Hvordan kan man spare på et område, som man ændrer strukturen helt grundlæggende på?

Som en del af den nye struktur oprettes der Lokale Fleksible Specialiserede indsatser (LFSI), hvor "mellemformer" bliver svaret på nogle af de udfordringer, skolerne har.

Tildeling til LFSI er startet pr. 1. august 2020. Tildelingen til den enkelte skole er beregnet ud fra et grundbeløb samt elevtal og socioøkonomiske faktorer.

Tildelingen til LFSI indeholder ressourcer fra:

Tildeling af støttetimer til almenskolerne	11.307.000
Puljen som oprindeligt blev afsat til at styrke skolernes robusthed og rummelighed i forhold til at fremme alle børns trivsel	6.156.000
Skævvridningspuljen	4.747.000
Puljen til sygeundervisning i hjemmet	850.000
Børne- og Ungeudvalgets budgetmøde 12. juni 2020, besluttede udvalget at tilføre yderligere	20.752.000
I alt	43.812.000

Midlerne indgår i den samlede ramme

Vi kan kun rose opdelingen af tildeling til skolens drift og tildeling til LFSI. Det vil således fremgå, hvilke midler, der er afsat til støttende funktioner på den enkelte skole. På den måde bliver det meget tydeligere, at man som kommune tager et ansvar for, at der skal tildeles midler til specialundervisningen, således at skolerne kan sikre, at alle børn får den rette undervisning.

Co-teaching og "lærermilliarden".

Vi har ikke set, hvad der konkret er tænkt med lokale fleksible specialiserede indsatser og mellemformerne.
Folketinget bevilgede en milliard til flere lærere i folkeskolen. "Lærermilliarden" er en del af budgettet til LFSI, så Silkeborg Lærerforening vil selvfølgelig interessere sig for, om disse penge medfører flere lærere i skolen.
Vi ved fra forskningen, at der findes effektive samarbejdsformer, hvor der er flere lærere i undervisningen
Co-teaching er en samarbejdsform, der understøtter udviklingen af inkluderende læringsmiljøer ved at kombinere og transformere almen- og specialpædagogik i undervisningen af alle elever. Når vi taler om co-teaching, vil der hver gang være tale om en faglærer og en lærer med specialpædagogisk viden. Specialpædagogisk viden om børns særlige behov kombineres med almenviden om fag og didaktik.
Co-teaching skal ikke ses som en samarbejdsform, der skal rulles ud over hele skolen, i alle klasser og i alle timer, men skal bruges i de klasser, hvor det er til gavn for eleverne. Lærerforeningen har store forventninger til de nye samarbejdsmuligheder.

I skrivende stund er det dog uvist, hvilken form LFSI-arbejdet får på den enkelte skole. Silkeborg Lærerforening havde gerne set, at vores medlemmer og Kredsen havde været mere inddraget i arbejdet med at udvikle PPL, LFSI og mellemformerne.

Et budgetår følger et kalenderår, som ikke er det samme som et skoleår. Derfor regnes der i de kommunale budgetter altid med 5/12 og 7/12 til skolerne. Vi vil kraftigt opfordre til, at den *nye* tildeling til LFSI i 2021-budgettet får lov at virke allerede fra januar 2021, således skolerne kan komme i gang med arbejdet med LFSI og mellemformer. Eleverne med særlige behov og faglige udfordringer sidder i skolen allerede nu.

Konklusion

Silkeborg Lærerforening har med interesse fulgt den indledende politiske debat om budget 2021. Debatten om budgettet tegner allerede nu billedet af en budgetvedtagelse, der vil indeholde prioriteringer, der ikke står højest på den politiske ønskeseddel. Vi ved, at der sideløbende med budget 2021 udarbejdes et reduktionskatalog. Her er der fremlagt aktuelle besparelser på 70 mio. kr. Silkeborg Lærerforening beklager på alle kommunale sektorers vegne denne besparelse og de konsekvenser dette måtte have for den borgernære velfærd.

I ved, ved at skolerne ikke er direkte berørt, men, vi forudser negative konsekvenser af besparelsen på tale-hørekonsulenterne i 0-6 års området. Hvordan hæmmes børnene i forhold til deres skolestart?

Hæv kommuneskatten

Silkeborg Lærerforening spørger, om besparelserne er den eneste farbare vej? Har der været reelle politiske sonderinger af at sætte skatten op? Vi ved, at kommuneskatten ville hæves med 0,3 % uden statslig straf. Ældre og Omsorg og Beskæftigelsesområdet rammes hårdest. Samtidig ved vi, at flere folkeskolers budgetter er meget stramme og uden reelt råderum. I dette lys mener Lærerforeningen, at et en mindre stigning af skatten er en bedre sikring af både kommunens økonomi og dens visioner og servicemål.

Op på landsgennemsnittet

Skolerne i Silkeborg er udfordret af, at antallet af klasser stiger på trods af et faldende elevtal, hvilket gør det svært for skolerne at få økonomien til at hænge sammen.
Målet om at tilføre skolerne midler, så de kan nå op på landsgennemsnittet i økonomisk tildeling, skal derfor stadig prioriteres. I dag får folkeskolerne 66.535 kr. pr elev målt op imod et landsgennemsnit på 72.317 kr. Vi viser i budgetinformationen udgiftssiden pr. elev. , at kommunen stadig ligger blandt de allernederst. I aktuelle kronebeløb mangler der 5.782,-

Men politikerne skal roses for, at vi fra 2017 til i 2020 har oplevet et plus i tildeling på 722 kr. pr. elev, når der korrigeres for løn- og prisstigninger. De fleste kommuner i regionen har reduceret skoleområdet i samme periode.
Herfra kommer der en klar opbakning til den politiske aftale fra 2017, og der skal lyde en kraftig opfordring til at fortsætte den politiske prioritering af skolen.
Skolernes budgetter er ikke robuste nok, når vi konstaterer, at der skal omfordeles midler mellem skolerne, og at LFSI-midler, der skulle skabe øgede muligheder for inklusion, bliver brugt til eksempelvis at finansiere de flere klasser.

Uhensigtsmæssigt med besparelser ved strukturændringer.

Omstruktureringen af Pædagogisk Udviklingssektion og PPR til PPL blev gennemført uden tilstrækkelig inddragelse af medarbejdere og lærerforening. Dertil kommer en planlagt besparelse på 2,4 mio. kr. Manglende involvering og besparelser kædet sammen med

forandringer i organisationen er aldrig optimale. Hvis der ikke fra politisk hold fjernes opgaver samtidig med besparelsen, risikeres det, at den samlede opgaveløsning bliver af en ringere kvalitet. Eller også risikeres det, at opgaverne skubbes ud og skal løses decentralt på den enkelte skole.

Silkeborg Lærerforening spørger også ind til, hvordan takstreduktionerne på 2 mio. kr. på specialområdet skal løses, ligesom vi spørger ind til, hvilke centrale opgaver, der skal fjernes ved besparelsen på 1. mio. kr.

Det er ikke opgaver, der skal overføres til specialskoler og skolerne enkeltvis.

Corona-erfaringer

I foråret oplevede vi, at samfundet lukkede ned på grund af Corona-pandemien. Lærerne måtte ”over night” ændre undervisningen til nødundervisning via skærme, og da skolerne åbnede igen, skulle de igen ændre alt det kendte. Det gav en masse erfaringer – på godt og ondt – som vi opfordrer til, at vi medtænker fremover.

Når vi sammenholder Silkeborg Lærerforenings evaluering af Coronanedlukningen samt genåbningsfaserne med den evaluering, Danmarks Lærerforening har lavet med de pædagogiske ansvarlige i kredsene, peger begge undersøgelser entydigt på væsentlige områder, som har højnet lærernes muligheder for at leve op til høj faglighed, inklusion, relationsarbejdet samt ønsket om råderum til professionel dømmekraft.

Områderne er følgende:
Færre elever.
Mindre klasser/hold.
Flere lærere.
Mere plads – udeundervisning.
Fri for nationale mål, test og prøver.

De erfaringer, vi har gjort os under nødsituationen til gavn for elever og lærere, er vi forpligtet til at bruge fremover.

Silkeborg Lærerforening rækker hånden frem til sådan et samarbejde.